

Słowa z legend, podań i przekazów ludowych

*Opowieści z Chin najdawniejszych to przekazy,
które przeszły przez setki i tysiące uszu, przez
setki i tysiące ust. Przez setki i tysiące serc.*

鬼話

guihua (czyt. głej hła)

Dost. mowa duchów; kłamstwo, nonsens. Duchy i demony miały zwodzić ludzi do popełnienia głupstw lub występków. Najbardziej użyteczny przykład: współczesny zwrot 這是什麼鬼話? (czyt. dze szy szen-me głej hła?). Jest odpowiednikiem dosadnego, niedowierzającego, a w niektórych kontekstach nieco obraźliwego „co ty gadasz?”.

問鼎

wending (czyt. łen ding)

Dost. pytać o kotły; mieć aspiracje bycia mistrzem lub przywódcą lub kontestować czyjeś przywództwo.

Imiona postaci i nazwy z legend i podań

Te imiona i nazwy zna lub rozpoznaje praktycznie każdy Chińczyk. Jeśli chcemy zaprezentować nasz erudycję i wzbudzić szacunek u chińskiego rozmówcy, także musimy poznać przynajmniej część szczegółów, którymi programowane są chińskie umysły za pomocą szkolnych czytańek, seriali telewizyjnych, przekazu ustnego najbliższej rodziny i powszechnie praktykowanych obyczajów i symboli wizualnych.

西王母

Xiwangmu (czyt. śi tang mu)

Królowa Matka Zachodu, jedno z głównych bóstw religii taoistycznej. W języku potocznym *wangmu* to albo babcia albo po prostu żeński przodek;

十八里相送

shiba li xiangsong (czyt. szy ba li śjang song)

Osiemnastomilowe odprowadzenie. To nazwa słynnego tytułu epizodu miłosnego opery,

有鼻子有眼

Pinyin: yǒu bízi yǒu yǎn(r)

Dost. ma nos, ma oczy. Fraza opisuje dzieło literackie, które bardzo plastycznie przedstawia ludzi i wydarzenia.

Gdzie i kiedy używana: całe Chiny.

三個女人一台戲

Pinyin: Sān gè nǚrén yī tái xì

Dost. Trzy kobiety [i] całe przedstawienia Obrażliwe. Wyrażenie opisuje sytuację, w której kilka osób ze względu na dyspozycje psychiczne nieuchronnie wchodzi ze sobą w werbalny i widowiskowy konflikt.

Gdzie i kiedy używana: całe Chiny.

唱雙簧

Pinyin: chàng shuānghuáng

Fraza to nawiązanie do opery chińskiej i dosłownie znaczy śpiewać w parze unisono. Oznacza też dwuosobowe przedstawienie komików, dwuosobowy kabaret. Przedostawszy się do języka potocznego zaczęła oznaczać współpracę, zwykle w kontekście knucia jakiejś intrygi czy spisku.

母老虎

Pinyin: mǔlǎohǔ

Silna, dominująca kobieta lub matrona; tygrysica

Gdzie i kiedy używana: ChRL.

二

Pinyin: er

Dosłownie to po prostu 2. Ale w użyciu potocznym oznacza „nie rozumieć czegoś”.

Gdzie i kiedy używana: ChRL

多面手

Pinyin: duōmiànshǒu

Dosł. ręka o wielu stronach. Wyrażenie oznacza osobę, o wielu nie powiązanych ze sobą talentach lub umiejętnościach

Gdzie i kiedy używana: całe Chiny.

雙刃劍

Pinyin: shuāngrènjiàn

dosł. to rapier, ale w przenośni to tak jak zachodni odpowiednik: miecz o dwóch ostrzach, czyli coś co daje i korzyści i straty.

遮羞布

Pinyin: zhēxiūbù

Dost. listek figowy. Coś, czym zasłania się inną, wstydliwą rzeczą.

滿嘴跑火車

Pinyin: Mǎnzǔi pǎo huǒchē

1. Mówić wiele, ale bez odpowiedzialności; 2. Mówić kłamstwa przekonując, że czarne jest białe itp.

Gdzie i kiedy używana: ChRL.

小辮子

Pinyin: xiǎobiànzǐ

Dosłownie to kosmyk włosów. Można za niego pociągnąć, stąd przenośne znaczenie frazy: słaby punkt, pięta achillesowa.

放衛星

Pinyin: fàng wèixīng

dosł. to wystrzelić satelitę lub dokonać znaczącego osiągnięcia. W mowie potocznej zwrot oznacza mówienie czegoś nie do końca realistycznego, deklarowanie planów, których raczej nie da się zrealizować.

下臺階

Pinyin: xià táijiē

wycofać się z kompromitującej sytuacji. Dosłownie to jeden schodek w dół.

小動作

Pinyin: xiǎodòngzuò

tani chwyt

Gdzie i kiedy używana: wszędzie.

千里馬

Pinyin: qiānlǐmǎ

dosł. rumak tysiąca mil

Historia frazy: zwrot oznacza utalentowanego młodzieńca, człowieka, lub kogoś, kto ma olbrzymi potencjał do robienia rzeczy ważnych i wielkich

Gdzie i kiedy używana: wszędzie

借東風

Pinyin: jiè dōngfēng

dosł. pożyczyć wschodni wiatr. Znaczenie: wykorzystać istniejący trend do zrobienia czegoś, nauczyć się z czyjegoś błędu.

Echa starożytności

Znajdziesz tu dwa rodzaje zwrotów językowych. Pierwsze to znaleziska archeologii słownikowej. Pozwala on zapoznać się ze zwrotami, które co prawda nie są już powszechnie używane, ani nawet rozpoznawane, ale dają możliwość poznania niuansów Chińskiej kultury. Drugi rodzaj to wyrażenia slangowe i potoczne, które są lub były kiedyś używane w życiu codziennym.

屯田

Pinyin: tún tián

Osadzić garnizon lub chłopów na nieużytkach, aby je zagospodarowali/produkowali żywność

Historia frazy: określenie polityki kolonizacyjnej stosowanej przez państwa podległe dynastii Zhou (VII-III w. p.n.e.). Polegała ona na uruchamianiu ziem leżących odłogiem. Współczesnym odpowiednikiem tego słowa jest po prostu *kaitian* 開田 (dosł. otworzyć pole).

Gdzie i kiedy używana: zwrot historyczny.

Erudycyjny kult kargo, czyli jak usadzić Chińczyka celną ripostą

Taka jest już ludzka natura, że lubimy znaleźć jakiś dobry pretekst, aby innych potraktować z wyższością, z góry. Ludzie są różni i zawsze tak będzie. Jednym ze sposobów specyficznej gry o szacunek jest udowodnienie „przeciwnikowi”, że nasze umiejętności są daleko większe, niż tamten przypuszczał.

Moim własnym planem A jest wyrecytowanie początkowych wersów Klasyka trzech znaków (三字經), czyli starożytnej czytanki dla dzieci.

人之初，性本善。

性相近，習相遠。

苟不教，性乃遷。

教之道，貴以專。

rén zhī chū , xìng běn shàn

Natura człowieka jest pierwotnie dobra.

Ludzie są sobie podobni, a edukacja ich sobie oddala.

拆祠堂!

chaak chih tóng

Dost. Zburzę twoją świątynię przodków.

Przekleństwo wypowiedane przeciw mężczyźnie. Frazę można przełożyć na „Zaraz obetnę ci jajca!” (ang. „I'll cut your dick off!”).

Fraza nawiązuje do kultu przodków, w których najwyższym obowiązkiem mężczyzny jest spółdzenie męskiego potomka, którego rytualnym obowiązkiem jest opieka nad duchami przodków, a precyzyjnie, swojego dziadka.

八月十五

baak juhy sahph ígh

Dost. piętnasty dzień ósmego miesiąca.

Znaczenie: tyłek, dupa

Ten dzień kalendarza rolniczego to festiwal środka jesieni, inaczej festiwal księżycowy, w którym popularnym przysmakiem są ciasteczka księżycowe. Księżyc, jak wiadomo okrągły, jest wizualnym nawiązaniem do kształtu pośladków.

Absolutnym przebojem w oczach męskich mieszkańców Hongkongu mogłoby być skomplementownie tą frazą kobiecego seksapilu. Wymyślanie zdań pozostawiam inwencji czytelnika.

爆陰毒

baau yām duhk

Dost. wystrzelić trucizną Yin

1. Zachowywać się wobec kogoś w sposób destrukcyjny; 2. Wyciąć komuś numer za jego plecami. 3. Ujawnić czyjś plan.

Yin to pierwiastek komplementarny w parze Yin-Yang. Jest on emanacją chińskiej sztuki wojennej, a zarazem sposobem traktowania ludzi za pomocą podstępów, perfidii i działań skrytych.

呃鬼食豆腐

ngāak gwái sihk dauh fuh

Dost. Nakłonić demona by zjadł tofu.

Znaczenia: 1. Zwabić kogoś w pułpkę, oszukać; 2. Fraza używana do wyrażenia sceptycyzmu. Polski odpowiednik: „jaja sobie robisz!”.

W tradycyjnych wierzeniach chińskich demony to istoty, które za pomoc przebiegłych argumentów nakłaniają ludzi do popełniania złych uczynków. Zob. frazę *gui hua* 鬼話 na s. __.

插血為盟

chaap hyut wàih mǎhng

Dost. pobrać krew na ofiarę

Żargon mafijny. Nawiązanie do etapu rytuału inicjacyjnego triad mafijnych. Elementem ceremonii jest nakłucie środkowego palca lewej ręki po to, aby kroplę krwi użyć do sporządzenia rytualnej wódki.